

Aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant
Aan de fracties in Provinciale Staten

Dongen, 13 april 2017

Geacht college, geachte fracties,

Hierbij treft u het boekje aan, dat speciaal gemaakt is ter gelegenheid van de open dag op 8 april jl. in de Duiventoren en het Blik.

We hopen, dat u hiermee een goed beeld krijgt van de waarde van deze natuurgebieden mede gezien door de ogen van de deelnemende organisaties.

Veel leesplezier.

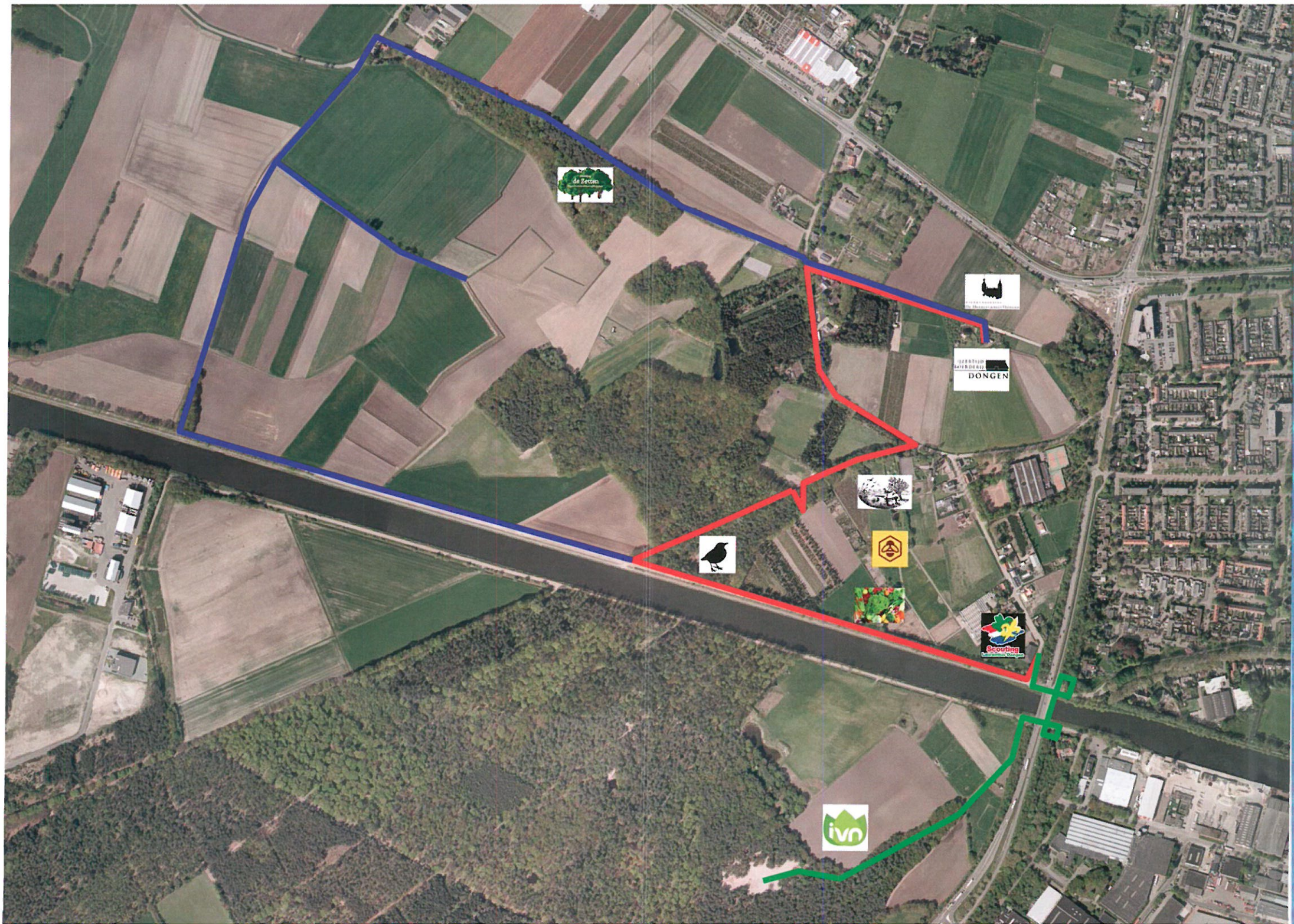
met vriendelijke groeten,



namens het comité 'Handen af van de Duiventoren en het Blik'

Drs. R.C.J. Roovers

Hoge Ham 135 rood
5104JD Dongen



OPEN DAG natuurgebieden de Duiventoren en het Blik, zaterdag 8 april 2017, puzzelvragen

Naam:

Telefoonnummer:

(als je klaar bent, mag je dit antwoordvel bij iemand van de organisatie inleveren, vergeet niet je foto's te laten zien en er een vinkje voor te vragen)

	Bijenvereniging Sint Ambrosius	ANTWOORDEN
1.	Bijen hebben geen neuzen. Toch kunnen zij goed ruiken. Hoe?	
2.	Jonge schapen noemen we lammetjes, paarden veulens, kippen kuikens, koeien kalfjes, maar hoe noemen we de baby bijen?	
3.	Waarom dansen de bijen?	
	Heemkundekring De Heerlyckheit Dongen	
4.	Waarvoor dient het gat in het dak aan de achterkant van de Vlaamse schuur?	
5.	Waarvan zijn de wanden van de schuur gemaakt?	
6.	Waarvan is het dak van de Vlaamse schuur gemaakt?	
	IJzertijdboerderij Dongen	
7.	Welke boom staat hier op het erf en werd in de IJzertijd 'vereerd'?	
8.	Welk gewas op deze bordjes is niet ijzertijds?	☐ gierst ☐ mais ☐ linzen ☐ vlaszaad
9.	Welk kruid is dit? (je mag eraan ruiken, het kneuzen)	
	IVN	
10.	Hoe heet het nest van een havik?	
11.	Van welke dennensoort komt het vurenhout?	
12.	Hoe heet het mannetje van de vos?	
	Natuurvereniging Ken en Geniet	
13.	Voor wie is deze nestkast?	
14.	Voor wie is dit hotel bedoeld?	
15.	Wat is de betekenis van de letters K-a-n in de naam Kandoel?	K = a = n =
	Vogelreservaat de Kleine Heiningen	
16.	Noem drie naaldbomen in de Kleine Heiningen.	
17.	Welke twee amfibieën kun je in het bosven vinden?	
18.	Welke twee dieren graven holen in de heuvels?	
	P&h Vruchtenparadijs	
19.	Hoeveel aardappels groeien er aan een plantje?	☐ 1 ☐ 2 tot 5 ☐ 5 tot 20
20.	Hoe geven we water?	☐ gieter ☐ tuinslang ☐ slang met veel gaatjes
21.	Hoeveel aardbeienplantjes staan er in de tunnelkas?	☐ 250 ☐ 500 ☐ 1000
	Stichting de Zetten	
22.	Hoe heet de weg gelegen aan het perceel van Stichting de Zetten?	
23.	Vanuit het bos kun je richting het Wilhelminakanaal kijken. Hoe heet het bebouwde gebied waar de fabrieken / kantoren aan de overkant bij horen?	
24.	Hoeveel soorten nestkasten heb je gezien?	
	Comité Handen Af van de Duiventoren en het Blik	
25.	*Maak een mooie natuuri (leg vast wat jij de mooiste plek vindt). Laat je foto aan iemand van de organisatie zien (je krijgt dan van die persoon een vinkje).	☐ *
26.	*Maak een selfie met iemand van de organisatie en laat de foto aan die persoon zien (je krijgt dan van die persoon een vinkje)	☐ *
27.	Aan welke kant van het Wilhelminakanaal ligt wijk West 1?	☐ noord ☐ oost ☐ zuid ☐ west
28.	In de oorspronkelijke Duiventoren heeft vroeger een kasteel gestaan. Hoe heette dit kasteel en wie bouwde het?	

*Als je geen telefoon of camera bij je hebt, mag je deze vraag overslaan.
Bij meerkeuzevragen kun je een vinkje bij het goede antwoord zetten.

IVN

De Duiventoren maakt deel uit van de boswachterij Dorst van Staatsbosbeheer (SBB), dat in totaal 1100 ha groot is. De Duiventoren zelf is ongeveer 165 ha groot en ligt op 5 tot 7,5 m + NAP. Enkele percelen zijn in particulier eigendom. Het hoogste punt ligt in de zandverstuiving, de Woeste Zee, vlakbij Dongen en dit deel heet de Heiningen.

De bossen bestaan vooral uit naaldhout, maar ook uit loof-naaldhoutpercelen en een beukenbos.

De eerste bekende eigenaar van dit gebied was de Heer van Oosterhout en Dongen, Willem van Duivenvoorde. De naam Duiventoren zou een vervorming kunnen zijn van de naam Duivenvoorde.

Een deel van de Duiventoren is begin 1900 voor een groot gedeelte aangeplant door Staatsbosbeheer. Een stuk van het bosgebied heet het Moerken, hier werd vroeger gemoerd, ofwel turfgestoken. Een ander deel heet Steenblik. Blik is een oude benaming voor ven of moeras.

De weg van Rijen naar Dongen heeft een oeroude oorsprong, hij ligt tussen nat (Oost, Rijens Broek) en droog (West, de Duiventoren) gebied. In de bocht van de weg stond voorheen herberg Den Hespel, een middeleeuwse benaming voor bocht, die in 2010 is afgebrand.



Natuurvereniging Ken en Geniet



Natuurvereniging Ken en Geniet is opgericht op 5 februari 1958, door enkele mensen die elkaar in de natuur tegenkwamen en vonden dat er te weinig aandacht voor de natuur was. Ze begonnen met het geven van voorlichting door het presenteren van filmavonden, het organiseren van natuurtochten, cursussen en tentoonstellingen.

Nu, bijna zestig jaar later, organiseren we per jaar zesentwintig excursies in Dongen en omgeving, zowel in de zomer als de winter. Als lid kunt u zodoende om de veertien dagen een tocht mee maken, waarbij uw kennis wordt bijgeschaafd. Deze tochten worden begeleid door eigen gidsen, vaak mensen die een I.V.N.-gidsencursus hebben gevolgd. De wandelingen vinden plaats in de wijde omgeving van Dongen, maar altijd door de natuur.

In het winterseizoen presenteren we in de filmzaal van de Cammeleur zes dia- of filmavonden, deze avonden worden meestal door eigen leden uitgevoerd en zijn gratis te bezoeken, ook voor niet-leden.

De vereniging telt momenteel ongeveer 280 leden. We hebben diverse actieve werkgroepen; deze werkgroepen inventariseren de natuur in de ons omringende gebieden en verzamelen zo gegevens voor diverse instanties waaronder Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Vlinderstichting, S.O.V.O.N en Brabants Landschap.

Op diverse plaatsen hangen we voor allerlei vogels nestkasten op, die door onze leden worden getimmerd, gecontroleerd en schoongemaakt. De tuinwerkgroep beheert een eigen natuurtuin, die is ontwikkeld om de natuur een stukje uit te breiden. Het gebiedje kan bezocht worden door schoolklassen met als doel natuurvoorlichting, maar ook u bent van harte welkom. Enige voorwaarde is dat u geen rommel achterlaat en niets vernielt.



De ijsvogelwerkgroep onderhoudt een aantal ijsvogelwanden, deels kunstmatig aangelegde en deels afgestoken wanden.

De uilenwerkgroep plaatst uilenkasten voor steenuilen, kerkuilen en ransuilen. De kasten worden gecontroleerd op broedresultaat en elk jaar schoongemaakt.

De vlinderwerkgroep doet inventarisaties in diverse gebieden rondom Dongen en Oosterhout, maar loopt ook de monitoringroute op de golfbaan van de Efteling en golfbaan Oosterhout.

Al onze activiteiten zijn gericht op behoud van onze kwetsbare natuur, we laten mensen genieten van al het mooist dat er nog rest en proberen hen kennis bij te brengen, onder andere over de reden waarom onze natuur zo belangrijk voor ons is. Zonder natuur is er geen leven mogelijk op deze aarde. Iemand die van de natuur geniet, zal hem ook beschermen.

De Duiventoren en het Blik vormen een rustgebied en hebben een historische achtergrond: er liggen nog stuifduinen, een restant van het vroegere heidegebied. Natuurlijk ligt onze Natuurtuin Kandoel midden in dit gebied, waarvan we de natuurwaarden elk jaar zien verbeteren, een rustpunt voor menig Dongenaar. Het gebied fungeert als uitloopgebied voor de wijde omgeving, men wandelt er graag en geniet. Het bekende ommetje wordt hier door velen gemaakt. Door de kleinschaligheid van het Blik, is dit bijzonder waardevol, weiltes en bosgebied wisselen elkaar af, diverse waterplassen completeren het gebied. De natuurwaarden zijn hier enorm hoog, voor vogels, vlinders, insecten en dieren, maar ook voor ons als mens is het een klein paradijs.



Groene specht

Seizoen 2017

2017 is het zeventiende jaar van de IJzertijdboerderij en alweer het twaalfde seizoen dat de boerderij open is voor publiek. Ook in dit seizoen proberen we een stapje verder te gaan in het tot leven brengen van de IJzertijd en het zo goed en zo aantrekkelijk mogelijk informeren van onze bezoekers. Tijdens de 'winterstop' is veel werk verzet op het erf. Het seizoen start op 1 april (geen grap). We hopen dat we op zaterdag veel bezoekers mogen ontvangen. Er hebben zich alweer de nodige schoolgroepen gemeld voor een educatief doe-programma. Ook dit jaar hebben we een aantal themadagen:

- 20 mei: Kinderdoedag: een dag speciaal gericht op de kinderen
- 16/17 september: Bezoek van de Kelten
- 28 oktober: Seizoensafsluiting

Daarnaast doen we op 5 juni weer mee aan Verrassend Dongen, de jaarlijkse presentatie van toeristisch-recreatief Dongen.



Stichting IJzertijdboerderij en de N629

Natuurlijk houdt Stichting IJzertijdboerderij de ontwikkelingen rond de N629 goed in de gaten. De keuze of de N629 moet worden aangepast en zo ja, hoe en waar is een lastige afweging waarbij meerdere, soms tegengestelde belangen betrokken moeten worden: niet alleen natuur en landschap, maar ook bereikbaarheid en leefbaarheid. Stichting IJzertijdboerderij is niet op voorhand voor of tegen oplossingsrichtingen en hoopt dat de politiek de keuze maakt die recht doet aan de gezamenlijkheid van belangen.

Stichting IJzertijdboerderij hoopt wel dat het natuurlijke landschappelijke decor voor de IJzertijdboerderij blijft bestaan en dat gebruikers in dit gebied de kans krijgen en blijven houden om in deze natuurlijke en landschappelijke omgeving activiteiten te ontplooiën die bij het gebied passen.

IJzertijdboerderij

De IJzertijd komt tot leven in Dongen

Op de IJzertijdboerderij Dongen laten enthousiaste vrijwilligers sinds 2005 bezoekers het boerenleven in de IJzertijd, de laatste periode van de prehistorie (800 tot 50 voor Christus) zien, voelen, horen, ruiken, kortom beleven. In de mooie natuurlijke en landschappelijke omgeving van het Blik is een boerenerf nagebouwd, zoals ze in de IJzertijd op tal van plaatsen in Brabant gelegen hebben. Het Blik (en in het grotere geheel de Heiningen en de Duiventoren) geeft de IJzertijdboerderij het landschappelijke decor, zoals het (ongeveer) er ook in de IJzertijd eruit gezien kan hebben.

Centraal op het terrein staat een nagebouwde IJzertijdboerderij, opgebouwd uit eikenhouten palen met een rieten dak en wanden van gevlochten wilg, aangesmeerd met leem. Om de boerderij heen liggen akkers, vuurplaatsen, een waterput, een bosje, een waterpoel en staan afdaken waaronder IJzertijdboeren en -boerinnen hun dagelijkse werkzaamheden verrichten zoals smeden, potten kleien en bakken, broodbakken, koken, wol spinnen, verven en weven. Het mooie van de IJzertijdboerderij Dongen is dat je niet alleen kunt kijken, maar ook kunt meedoen, voelen, ruiken en proeven. Bezoekende kinderen helpen de smid met lucht in de vuren pompen, leren vuur maken met vuursteen, vuurslag en tondel, helpen de pottenbakker mee met het kleien van potjes, helpen mee met koken, wol spinnen enz. Volwassenen mogen natuurlijk ook meedoen of luisteren naar de boeiende verhalen van de IJzertijdboeren en -boerinnen over het leven in de IJzertijd.

Gedurende ons seizoen (april t/m oktober) zijn we op zaterdagmiddag open voor al het publiek. Tegen betaling van de entreprijs (momenteel 3,50 euro per persoon) kunnen bezoekers rondwalen op ons IJzertijdse boerenerf en het boerenleven beleven. Voor kinderen hebben we speciale activiteiten. Daarnaast ontvangen we door de week schoolgroepen voor een educatief IJzertijds doeprogramma. Na een introductie en rondleiding gaan de kinderen 'aan het werk'. De geschiedenisles maken we zo op een leuke en avontuurlijke manier beleefbaar. Want zeg nu zelf: wat is mooier dan thuis vertellen dat je 'op zijn prehistorisch' vuur hebt leren maken met een vuurslag, vuursteen, tondel en stro!

Naast dat we publiek willen laten kennismaken met de IJzertijd, proberen we ook op de IJzertijdboerderij uit te vinden hoe het leven er in de IJzertijd uit heeft gezien. Hoe leefden de mensen zonder elektriciteit, computers, magnetrons en spijkerbroeken? Hoe lukte het de boeren uit die tijd te leven in en met de natuur en het landschap om hen heen? We weten uit archeologische opgravingen al het nodige, maar er blijven vele vragen over. Vragen waar wij antwoord op proberen te geven.

De Duiventoren en het Blik maken deel uit van de ecologische hoofdstructuur, dus het afwisselende gebied vormt een belangrijke schakel voor de natuur. Het is een plek waarvoorheen planten, dieren en insecten zich kunnen verplaatsen, zich kunnen voortplanten, kunnen rusten en naar voedsel zoeken. Beide gebieden grenzen aan het Wilhelminakanaal, een belangrijke natte ecologische verbinding. Wat goed is voor de natuur, is goed voor de mens.

Het gebied kan versterkt worden door het creëren van een wandelroute, het maken van een aaneengesloten natuurgebied. Vooral de Duiventoren zou meer gezoned moeten worden, rustzoekers zouden hun eigen pad moeten kunnen volgen, zonder verstoring door loslopende honden, mountainbikers en dergelijke. Ieder zou zijn eigen pad moeten krijgen, met een duidelijke padenstructuur. Op diverse plaatsen tref je oude bouwresten aan, deze zouden opgeruimd moeten worden. Ook de voormalige vuilstort zou gesaneerd moeten worden, we kunnen een toekomstige generatie niet met deze vervuiling opzadelen. Het Blik zou ontwikkeld kunnen worden tot één groot natuurgebied, als het ware een groene mal tussen Oosterhout en Dongen.

Vier keer per jaar komt ons verenigingsblad 't Hoefblad uit, hierin vindt u al onze activiteiten en andere wetenswaardigheden op het gebied van natuur.



Dagpauwoog

Vogelreservaat de Kleine Heiningen

De Kleine Heiningen is zowat het laatste stukje natuurgebied dat Dongen nog rest. Het gebied heeft een hoge natuurwaarde. Het is een gemengd bos met mooie oude bomen en een onderbegroeiing van onder meer stekelvarens, lelietjes van dalen en vingerhoedskruid. Het is een geaccidenteerd gebied met opvallend grote niveauverschillen: de hoge en droge stuifduinen (door ontbossing en vervolgens erosie ontstaan in de vijftiende en zestiende eeuw), een lager gelegen heideveldje en een nog lager gelegen, drassig dalletje, uitlopend in een bosven.

Voordat het Wilhelminakanaal, gegraven in 1924, dit gebied doorsneed, maakte De Kleine Heiningen deel uit van het stuifzandgebied van de Duiventoren en Seters. De grove dennen op de stuifduinen in het bos zijn aan het einde van hun leven.



Kruisbek

Het dode en stervende hout is goed voor de natuur. Dit hout biedt voedsel en beschutting voor insecten, schimmels en paddenstoelen. Deze op hun beurt vormen weer voedsel voor vogels, met name vele soorten spechten en andere dieren.

Door het sterven van de oude dennen komt er meer zonlicht op de grond. Dit leidt tot meer kansen voor jonge bomen. De zaailingen zijn voornamelijk van loofbomen. Er zijn ook enkele jonge hulstbomen opgekomen.

Eind jaren zeventig heeft er een bosbrand op het perceel gewoed. Hierdoor is, behalve het vakantieverblijf van de Dongense huisarts Jansen, ook een groot deel van het bos met zijn onderbegroeiing verloren gegaan. Er is door de brand een open plek ontstaan, waar het oude stuifzand weer zichtbaar is geworden. Op deze beschutte (warme) plaats zijn planten gaan groeien die thuishoren op stuifzandgebieden zoals bijvoorbeeld de zeldzame Zonnedaauw. Door het verwijderen van jonge boomscheuten en door plaggen wordt geprobeerd dit heideveldje in stand te houden. De ondergrond van De Kleine Hei-

Het gebied kan versterkt worden door het niet te versnipperen door de aanleg van een nieuwe weg naast de al bestaande Heistraat, die zijn verkeersfunctie zal blijven behouden. In plaats hiervan kan de oplossing worden gezocht in het verbeteren van het huidige tracé van Heistraat en Westerlaan en het maken van een goede oversteek van de bestaande wegen naar deze groene long tussen Oosterhout en Dongen. Voor het overige ontwikkelt het gebied zich vanzelf voor cultuur en natuurrecreatie, zoals de afgelopen vijftien jaar aan nieuwe initiatieven in het gebied al heeft laten zien.



Heemkundekring De Heerlyckheit Dongen



Heemkundekring De Heerlyckheit Dongen telt om en nabij de vierhonderd leden en heeft onder andere tot doel om belangstelling te wekken voor het cultureel erfgoed in de gemeente Dongen en de naaste omgeving. Dat betekent onder meer dat we verschillende aspecten van de heemkunde nader onderzoeken en bestuderen, zoals de plaatselijke geschiedenis, het volksleven, het landschap en het milieu. We proberen ons doel te bereiken door het houden van lezingen, studie-avonden en het organiseren van excursies en tentoonstellingen. Verder geven we een kwartaalblad uit, waarin over heemkundige onderwerpen gepubliceerd wordt.

Lopende het verenigingsjaar hebben we nogal wat activiteiten die stuk voor stuk de moeite waard zijn. Zo is er bijna iedere maand een lezing en organiseren we één keer per jaar het erfgoedcafé op locatie. Eén jaarlijks terugkerende activiteit springt er voor de Dongense bevolking wel uit, denken wij. Dat is de Open Monumentendag in september die we samen met de gemeente Dongen organiseren. Daarnaast is er een activiteit in het buitengebied die in de afgelopen jaren bij veel mensen in de belangstelling staat, te weten: de herbouw van de Vlaamse schuur aan de oude Oosterhoutsebaan in het gebied grenzend aan het Blik. Dit geeft meteen onze betrokkenheid aan bij het buitengebied aan de westkant van Dongen.

De Duiventoren en het Blik zijn oude cultuurlandschappen die doorsneden worden door eeuwenoude zandwegen. Om het stuivende zand van de heivel-den van Oosterhout te beletten in de akkers ten noorden van de oude Oosterhoutsebaan te waaien, werden in de middeleeuwen bomen geplant langs de weg. Deze zandvangers vormden een paraboolvormige duinrand die tot de dag van vandaag het landschap bepaalt. De Duiventoren met de Woeste Zee is ook zo'n zandverstuiving die iedere Dongenaar wel kent, maar in de middeleeuwen Scoerbergen werd genoemd. Het gebied, met op het grondgebied van Oosterhout ook nog het gehucht Heikant en de Groenstraat, heeft zijn oude karakter zeer goed bewaard. Het bleef decennia lang steeds in de luwte van de 'vooruitgang' liggen. De aanleg in 1916 van het Wilhelminakanaal als barrière van water en de huidige verkeersader Heistraat zijn hiervan de belangrijkste oorzaken. Nu zijn de IJzertijdboerderij en de herbouwde Vlaamse schuur vormen van cultuurhistorische recreatie die profiteren van deze landschappelijke parel.

De gebieden vormen een oase van rust en recreatie op een steenworp afstand van de dichtbevolkte woonwijken West 1 en 2. Heel veel fietsers, wandelaars en mensen die hun honden uitlaten doorkruisen dagelijks dit gebied.



Kneu

ningen ligt op een breuk in de aardkorst: de Gilze-Rijen-breuklijn. Waar een breuk aanwezig is, komt kwelwater naar boven. Dit kwelwater is van goede kwaliteit. Hier profiteert vooral het lager gelegen bosven van. Er komen massaal diverse soorten libellen op af en die gebruiken het ven als voortplantingsgebied. We zien hier de groene en bruine kikker, de kleine watersalamander en de gewone pad. Natuurlijk gebruiken veel vogels en dieren het ven als drink- en wasplaats.

De Kleine Heiningen behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), tegenwoordig Natuur Netwerk Nederland (NNN) geheten. Ruimtelijke plannen, zoals het aanleggen van een weg, zijn in zo'n gebied niet mogelijk als daardoor de kenmerken en de waarden van het gebied wezenlijk worden aangetast. Dit alles tenzij er echt geen reëel alternatief is en er sprake is van redenen van groot maatschappelijk belang.

Wat vindt u?



Groenling

Scouting Laurentius

Het gebouw van Scouting Laurentius staat op de hoek van de Doelstraat en het kanaal (net na de brug). We zijn een scoutinggroep met ongeveer honderd leden en een grote groep vrijwilligers. Op ons terrein en in de omgeving houden we ons bezig met scoutingactiviteiten.

De groep bestaat uit kids van 4 jaar tot en met jongeren van 21 jaar. Voor de verschillende leeftijdsgroepen zijn er verschillende activiteiten. Voor de jongsten is het spelprogramma opgebouwd aan de hand van een verhaallijn, bij de wat ouderen gaan de activiteiten meer in de richting van het kamperen en het knopen. De activiteiten vinden veelal buiten in het bos plaats.

De Duiventoren is voor ons als scouting een van de belangrijkste plekken voor het scoutingprogramma. Wij zijn hier iedere zaterdag wel te vinden. De zandvlakte is een ideale plek om het scoutingprogramma uit te voeren. Daarnaast kent het bos meerdere mooie plekken waar wij diverse spellen kunnen spelen. Het Blik zorgt voor een mooie groene omgeving rondom het scoutinggebouw. Scouting is groen en buiten, daar hoort ook een mooie omgeving zoals het Blik en de Duiventoren bij.

Het Blik is voor de meeste mensen onbekend en daardoor heeft het ook niet zoveel betekenis als de Duiventoren. De Duiventoren heeft een grote waarde voor Dongen. Iedereen heeft wel een reden om gebruik te maken van dit bos: wandelen, hardlopen, mountainbiken, hond uit laten, hutten bouwen met de kids etc. Het is een gebied waar je de drukte even achter je kunt laten en je kunt genieten van de rust en de omgeving.

Het natuurgebied zou versterkt kunnen worden door de bereikbaarheid te verbeteren voor fietsers en wandelaars, onder andere door te zorgen voor veilige oversteekplaatsen en verharde paden. Voor het Blik mag de herkenbaarheid en de informatie over het gebied bij een breder publiek bekend worden.



komen ook bijen om in het verkeer waar harder gereden wordt, zoals op N-wegen en autosnelwegen. Dat is vooral het geval als in de nabijheid van die wegen voedsel verschaffende gewassen groeien, die aantrekkingskracht uitoefenen op de bijen.

De bijen van de imkers van St. Ambrosius Dongen dragen bij aan de bestuiving van onder andere de (kruidachtige) gewassen in natuurgebieden zoals de Duiventoren en het Blik. Afwezigheid van bijen zal altijd ten koste gaan van de biodiversiteit. Ook worden de bijen als 'de beste milieu-indicatoren, die men zich wensen kan', aangemerkt. Indien er ergens iets misgaat met het milieu, dan zijn het de imkers in de buurt die het als eerste aan hun bijenvolken zullen merken.

Wetenschappelijk onderzoek van een aantal jaren geleden heeft uitgewezen dat honingbijen in grote delen van de wereld (waaronder in West-Europa) niet zelfstandig meer kunnen overleven. Dankzij de imkers maken de honingbijen nog een kans. De belangrijke rol die de bijen in de natuur vervullen, maakt het eigenlijk noodzakelijk dat de samenleving van dit feit meer op de hoogte is en dat overheden uiteindelijk een begin maken met het faciliteren van de imkers, zoals dat in de ons omringende landen het geval is.

De moderne imker is heden ten dage behalve iemand die een eeuwenoud ambacht beoefent, ook een ambassadeur van de natuur, waarin zijn bijen een belangrijke schakel vormen. Imkers willen graag hun medeburgers informeren en duidelijk maken dat als het over bijen houden gaat, de honingopbrengsten allang niet meer centraal staan. Het bestuivingswerk van de bijen is vele malen belangrijker en maakt dat de bijen voor ons, onze leefomgeving en de natuur onmisbaar zijn en blijven.



Bijenkasten



Bijenhoudersvereniging Sint Ambrosius

Als men het over bijen heeft, dan bedoelt men meestal 'honingbijen'. Maar ooit leefden in Nederland meer dan driehonderd soorten solitaire bijen. Het aantal solitaire bijen is helaas drastisch teruggelopen en ongeveer zeventig soorten staan momenteel op de rode lijst van bedreigde diersoorten. De honingbijen hebben de afgelopen jaren veel aandacht van de media gekregen. Dat had vooral te maken met de bijensterfte over de hele wereld.

Bedreiging van de bijen brengt onze voedselvoorziening in gevaar, immers ongeveer 80 procent van alle consumptiegewassen is voor hun voortbestaan afhankelijk van bestuivende insecten en daarin spelen de honingbijen een onmisbare rol. Provincie Noord-Brabant heeft de afgelopen jaren subsidies verstrekt aan burgerinitiatieven die de vitaliteit van de bijen bevorderen.

De aandacht voor de bijen heeft ook het ledental van de bijenhoudersvereniging in Dongen doen groeien. In Kandoel heeft de vereniging een gemeenschappelijke bijenstal. Elk lid wordt hier de kans geboden om er bijenvolken te plaatsen. Kandoel is voor imkers en bijen een ideale plek, waar ongestoord en zonder risico van overlast kan worden geïmkerd. Momenteel is men die bijenstal aan het vergroten, om aan de vraag van plaatsing van bijenvolken te kunnen voldoen. Natuurlijk moeten de imkers ervoor waken dat in de omgeving voldoende voedselaanbod zal blijven voor hun bijen.

Omdat de bijen een vliegactieradius hebben van zo'n 5 kilometer zullen de bijen ook in de Dongense tuinen, waar bloeiende planten groeien, foerageren. Bijen kunnen prooidieren zijn voor insectenetende vogels. Daarnaast



PSh Vruchtenparadijs

PSh Vruchtenparadijs ligt aan de Kanaaldijk Noord direct langs het Wilhelminakanaal. We telen daar onbespoten, seizoensgebonden fruit, groenten en aardappelen. Door het hele groeiseizoen heen ongeveer zestig verschillende producten: van aardbeien tot appels, van radijsjes tot aardappels. Deze producten bieden we in onze paradijswinkel te koop aan, aan iedereen die van lekker, vers en gezond voedsel houdt.

De belangrijkste kenmerken van ons bedrijf zijn: onbespoten, dus vrij van bestrijdingsmiddelen, die uw lichaam dus niet kunnen belasten. Daardoor zijn ons fruit en onze groenten en aardappelen beter voor uw gezondheid dan fruit, groente en aardappelen die op de gangbare manier geteeld zijn. We telen ook zonder gebruik te maken van kunstmest. We jagen de planten niet op, waardoor ze allerlei mineralen beter kunnen opnemen en dus meer voedingswaarde krijgen c.q. een grotere bijdrage aan uw gezondheid leveren. Door het achterwege laten van bestrijdingsmiddelen en kunstmest is de teelt ook milieuvriendelijker dan die van producten in de gangbare landbouw. Wat je niet gebruikt kan ook niet in het milieu terecht komen.

Aangezien we geen machines gebruiken, stoten we geen CO2 uit. Bij de productie van kunstmest (met name de stikstofkunstmest) wordt enorm veel energie gebruikt en daarmee wordt dus veel CO2 geproduceerd. Aangezien wij dit niet gebruiken, durven we te stellen dat we CO2-vrij produceren, sterker nog: we slaan CO2 op in onze bomen, struiken en planten.

We hebben vanaf het vroege voorjaar tot aan oktober allerlei soorten bloesem en daarnaast ook diverse bloeiende bloemen op ons vruchtenparadijs. We bieden daarmee voedsel voor allerlei soorten bijen (waaronder uiteraard de honingbij), vlinders en hommels. Daarmee helpen we de natuur in de directe omgeving (het Blik en de Duiventoren) ook nog een handje.

Wijkraad West 1

De wijkraad West 1 behartigt de algemene belangen van de bewoners van de wijk West 1 bij bijvoorbeeld de gemeente en de woningbouwvereniging. Zie ook www.dongenwest1.nl. Zelf ondernemen we geen activiteit, maar we proberen een brug te slaan tussen mensen en organisaties, zodat de wijkbewoners activiteiten kunnen ontplooien.

Voor ons hebben de Duiventoren en het Blik de functie van groene long, en de mogelijkheid om in deze gebieden activiteiten te ontplooien zijn het belangrijkste. Voor de bewoners van Dongen, en zeker voor die van West 1, vinden wij zowel de Duiventoren als het Blik van onschatbare waarde. De mogelijkheid om op steenworp afstand van de natuur en de rust te kunnen genieten, is in deze tijd waarin mensen een jachtig bestaan hebben van het grootste belang! Ook wordt de waarde van een, overigens al eeuwenlang, groen gebied steeds belangrijker geacht voor de volksgezondheid.

Wij zijn van mening dat de organisaties en particulieren die in deze gebieden actief zijn de mogelijkheid moeten krijgen om hun activiteiten op ongestoorde manier te kunnen ontplooien. Zij hebben al laten zien dat het gebied door hun vasthoudendheid steeds mooier is geworden. Dit vereist stabiliteit, zodat hun langetermijnstrategieën verwezenlijkt kunnen worden. Natuur is niet zomaar inwisselbaar of te koop!

Programma

11.00 uur:	ontvangst genodigden in het gebouw van Scouting Laurentius, Doelstraat 1, 5101 PA Dongen
11.00 – 16.00 uur:	vrije wandelroute door het Blik met activiteiten op verschillende locaties en puzzelvragen voor de kinderen
12.00 uur:	eerste gidswandeling door het Blik onder leiding van Heemkundekring de Heerlyckheit
12.00 uur:	eerste gidswandeling door de Duiventoren onder leiding van IVN-natuurgids
14.00 uur:	tweede gidswandeling door het Blik onder leiding van Heemkundekring de Heerlyckheit
14.00 uur:	tweede gidswandeling door de Duiventoren onder leiding van IVN-natuurgids
	inleveren antwoorden op een van de locaties (vergeet niet je naam en telefoonnummer te vermelden)
16.00:	einde open dag

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Programma.....	5
Bijenhoudersvereniging Sint Ambrosius.....	6
Heemkundekring De Heerlyckheit Dongen	8
IJzertijdboerderij	10
IVN.....	12
Natuurvereniging Ken en Geniet.....	13
Vogelreservaat de Kleine Heiningen.....	16
Scouting Laurentius	18
P&h Vruchtenparadijs	19
Wijkraad West 1	20
Stichting de Zetten.....	21
Tot slot.....	23

Stichting de Zetten



De stichting

Stichting de Zetten is ontstaan vanuit een politiefunctionaris die in zijn functie als wijkagent veel met hanggroepjongeren te maken kreeg. In de gesprek met jongeren, zowel individueel als in groepsverband, kwam hij steeds meer te weten over de achterliggende problematiek van de jongeren. Veelal problemen in de thuissituatie, wat stagnatie in persoonlijke ontplooiing tot gevolg kan hebben. Een gebrek aan aandacht en rust en/of het gemis aan een veilige basis zorgen voor het achterblijven in de ontwikkeling van eigenwaarde en zelfreflectie. Vanuit deze vraag is Stichting de Zetten ontwikkeld. Grondlegger Ries van Wanrooij is ervan overtuigd dat zodra jongeren zich goed voelen, zich veilig genoeg voelen en in staat zijn om hun kwaliteiten te ontdekken, meer energie in zichzelf zullen stoppen en makkelijker een hulpvraag zullen stellen. Als ze respect hebben voor zichzelf zullen ze ook respect hebben voor anderen en hebben anderen dat ook voor hen. Als jongeren zich kunnen ontwikkelen en ruimte krijgen om hun eigen authenticiteit te ontplooien, zal dus ook hun omgeving veranderen.

Doelstelling van de stichting

De stichting heeft twee doelstellingen: jongeren enthousiasmeren en prikkelen om zich bewust te worden van hun eigen doen en denken en achter hun eigen authenticiteit te komen. Daarbij is contact met de natuur een tweede doelstelling. Het inzicht en de beleving van de natuur zal hen ook confronteren met zichzelf.

Aanpak

De stichting biedt meerdere vormen van bivak 'Back to Basic' in de buitenlucht. De stichting maakt gebruik van een ruim en ruig bos bij Dongen/Oosterhout. Hier vinden verschillende outdooractiviteiten plaats. Dit kan van gematigd tot extreem: een bivak met een militaire uitstraling, maar ook in de vorm van gewone beleving. Dit alles in de buitenlucht.

Bij verschillende activiteiten kunnen dieren worden gebruikt. Zo kunnen bijvoorbeeld ezels als een soort therapeutisch of ondersteunend middel worden ingezet. Ook hebben wij de mogelijkheid om sprekers, (ex-)militairen, vogelaars, imkers, geologen, sportinstructeurs, ouders met een breed scala aan levenservaringen uit te nodigen. Dit om de doelstellingen extra body te geven. Workshops over de diverse onderwerpen behoren tot de mogelijkheden.

Voorwoord

De locatie

Een bosperceel gelegen in het gebied het Blik, gemeente Oosterhout, Noord-Brabant. Het bos dat door Stichting de Zetten wordt gebruikt, is een uitermate geschikte locatie voor bijvoorbeeld vergaderingen, brainstormsessies en andere consulten. Dit is aantrekkelijk voor een organisatie, maar ook voor individuen omdat zij te allen tijde een uitvalsbasis hebben in de vorm van een locatie die tevens rust en inspiratie biedt.

NB: het bos staat niet in het teken van winst maken in financieel opzicht, maar in winst maken op maatschappelijk gebied vanwege het behoud van de natuur.

Vrijwilligers

De vrijwilligers van de stichting hebben ieder hun eigen expertise, we kunnen gebruik maken van onder andere een psycholoog, een sociaal-pedagogisch werker en (oud) militair instructeurs. Hierdoor is er voldoende professionaliteit aanwezig om de juiste begeleiding en ondersteuning te bieden.

Aanbod voor jongeren

Jongeren in de leeftijd vanaf een jaar of 12 leren om samen te werken, initiatief te nemen, leiding te geven en om zichzelf te leren kennen zowel individueel als in groepsverband. Dit door het organiseren van weekenden 'Back to Basic'. Door gezamenlijke oefeningen, bivak, vormen van survival en onderling debat. Er is geen onderscheid in sekse of achtergrond. Respect krijgen voor elkaar en de natuur is een gevolg hiervan.

Jongeren leren een bijdrage te leveren aan het onderhouden en respectvol omgaan met de vele aspecten van de natuur. Hun inzage in de natuur kan worden verbreed door toelichting van vrijwilligers op uiteenlopende onderdelen van flora en fauna.

Vandaag presenteren natuurorganisaties uit de Duiventoren en het Blik zichzelf en dit natuurgebied aan het Dongense publiek. Zo brengen ze de unieke natuur in dit gebied voor het voetlicht. De open dag is een initiatief, dat voortvloeit uit de petitie 'Spaar de natuur in de Duiventoren en het Blik'. Tijdens het inzamelen van handtekeningen voor deze petitie werd duidelijk dat de naam maar vooral de betekenis van het natuurgebied bij velen nog onbekend is, zelfs bij mensen die er regelmatig wandelen en op andere manieren recreëren. Het is het laatste stukje van de ooit uitgebreide Dongense zandverstuivingsgebieden en nog steeds een groene long voor Dongen. Hoe het gebied zich de afgelopen tweehonderd jaar heeft ontwikkeld, kunt u zelf zien op <http://www.topotijdreis.nl>.

De aan deze open dag deelnemende organisaties zijn: Bijenhoudersvereniging Sint Ambrosius, Heemkundekring de Heerlyckheit Dongen, IJzertijdboerderij Dongen, IVN, Natuurvereniging Ken en Geniet, Vogelreservaat de Kleine Heiningen, Scouting Laurentius, P&h Vruchtenparadijs, Wijkraad West I, Stichting de Zetten en comité Handen Af van de Duiventoren en het Blik. Afgelopen weken hebben de organisaties zich al gepresenteerd in een speciale rubriek in Weekblad Dongen, waarin ze vertelden waarom ze zoveel waarde hechten aan deze voor Dongen zo belangrijke en unieke natuurgebieden.

Op de kaart middenin dit boekje kunt u zien waar de deelnemende organisaties zich bevinden. U kunt een vrije wandelroute volgen of met een gids meelopen. U kunt de vrije wandeling op elke plaats naar keuze beginnen. Iedere organisatie heeft op zijn eigen plek een leuke activiteit georganiseerd, zodat er genoeg te beleven is. Voor de jeugd is er een quiz gemaakt. Het formulier met de antwoorden op de vragen kunt u inleveren bij de laatste plek van uw wandeling. Onder de kinderen die meedoen en die de meeste goede antwoorden hebben, worden drie leuke natuurprijzjes verloot.

Voor veel Dongenaren zijn de Duiventoren en het Blik onderdeel van hun eigen geschiedenis. Velen hebben er van jongs af aan gespeeld, met hun geliefde gewandeld, gesport, met de hond gewandeld of ze zijn er op een andere manier mee verbonden. Daarom ligt dit gebied veel mensen na aan het hart. We hopen met deze open dag de natuur een stem te geven. Voor ons geldt: de groene long versterken in plaats van afbreken. We hebben ideeën genoeg, maar we houden ons ook aanbevolen voor uw ideeën en suggesties. Veel plezier in de natuur.

René Roovers, namens alle organisaties van deze open dag

Tot slot

Wij hopen dat u op deze dag zult genieten van al het moois dat de Duiventoren en het Blik te bieden hebben. De open deuren van de deelnemende organisaties nodigen uit om letterlijk buiten de gebaande wandelpaden te treden. Een unieke gelegenheid, zelfs voor de natuurliefhebbers die reeds goed bekend zijn met dit gebied.

Ook voor de organisaties die actief zijn in de Duiventoren en het Blik – sommige al decennia lang – is dit evenement een gedenkwaardig gebeuren. In de aanloop naar deze dag zijn zij enkele keren bijeengekomen en hebben de creatieve samenwerking tijdens deze bruisende avonden bijzonder gewaardeerd.

De serie in Weekblad Dongen, waarin de organisaties zich presenteerden werd enthousiast ontvangen, zo bleek uit de vele reacties die we kregen. Eén van de vragen die we in de serie aan de organisaties voorlegden was hoe in hun ogen dit unieke natuurgebied versterkt en ondersteund kan worden. Met zekerheid kan aan de diverse antwoorden de open dag zelf toegevoegd worden. Wij wensen dat zowel de zaadjes die geplant zijn tijdens de voorbereiding als op deze dag zelf, waardevol blijken voor de Duiventoren en het Blik. En dat we meer nog dan tevoren trots en zuinig zijn op dit 'Dongense Groen'.



Met dank aan alle deelnemende organisaties

Teksten en foto's: de diverse deelnemende organisaties
Grafisch ontwerp en redactie: Nannie de Nijs Bik

Contact via e-mail: Duiventoren@nijsbik.nl
Telefonisch contact: (06) 24 77 38 24 - René Roovers

Voor meer informatie: www.spaardeduiventorenenhetblik.nl

© 2017 Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de samenstellers.



De minachting voor onze natuur
is een dwaling van onverstand.

Vauvenargues
Frans filosoof 1715-1747

OPEN DAG
natuurgebieden de Duiventoren en het Blik

zaterdag 8 april 2017
van 11.00 tot 16.00 uur

DEELNEMENDE ORGANISATIES:

Bijenhoudersvereniging Sint Ambrosius
Heemkundekring De Heerlyckheit Dongen
IJzertijdboerderij Dongen
IVN

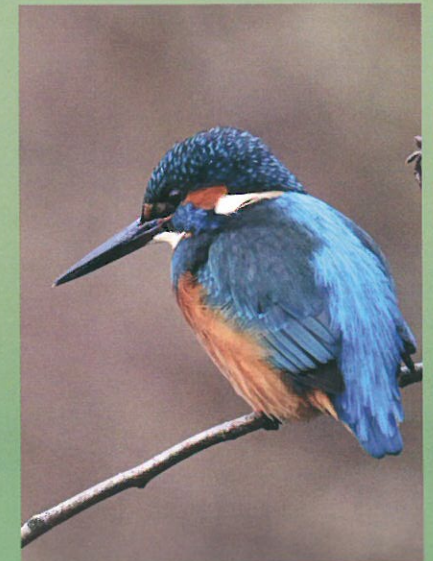
Natuurvereniging Ken en Geniet
Vogelreservaat de Kleine Heiningen
Scouting Laurentius Dongen
PSh Vruchtenparadijs
Wijkraad West 1

Stichting de Zetten
Comité Handen Af van de Duiventoren en het Blik



OPEN DAG

natuurgebieden de Duiventoren en het Blik



zaterdag 8 april 2017

